

X

X, x n. (-,-) : **1.** X, x ; *ein großes X*, un X bras g., ar bennlizherenn X b., un X skrivet bras g. ; *ein kleines x*, un x munut g., un x skrivet bihan g. ; **2.** [sifr roman] X, dek ; **3.** [relij.] X (P), ar C'hrist, Jezuz-Krist ; **4.** [mat] *die Größe X*, an dianavenn b. ; **5.** *Herr X*, an aotrou X g., an n'ouzon piv g., an aotrou n'ouzon piv g. ; **6.** P. kalz, alies, niverus ; *wir haben uns seit x Jahren nicht mehr gesehen*, n'em eus ket gwelet anezhañ abaoe bloavezh an erc'h du, n'em eus ket gwelet al liv anezhañ abaoe meur a varc'had nav bloaz, n'em eus ket gwelet al liv anezhañ abaoe ur marc'had nav bloaz d'an nebeutañ, n'em eus ket gwelet al liv anezhañ abaoe amzer an ebistel ; **7.** *jemandem ein X für ein U vormachen*, reiñ d'u.b. da grediñ e vez noz da greisteiz, kontañ poulc'hennou d'u.b., kontañ poulc'had d'u.b., reiñ poulc'had da lonkañ d'u.b., reiñ kelien (kañvaled, prun) da blomañ d'u.b., lakaat da grazañ, reiñ kelien (kañvaled, poulc'hennou, siliou, lostoù leue) da lonkañ d'u.b., paskañ lus d'u.b., pentañ lern d'u.b., finesiñ ouzh u.b., tennañ siklezonoù d'u.b., reiñ ludu e-lec'h butun d'u.b., deviñ (louzañ, dilouzañ, diharpañ, divleupañ, houerigañ, paltokiñ, bilhiñ, gludañ, bouchiñ, punañ, tizhout, flemmañ, toazañ, bratellat, strañ, stranigañ, skobardiñ, riñsañ, nezañ, kabestrañ, gennañ, pakañ, tapout, gwaskañ, dastum) u.b., klaviañ u.b., c'hwannat u.b., louamiñ u.b., kouilhoniñ u.b., bountañ ar c'henn en u.b., gwerzhañ duad d'u.b., reiñ treujoù e-lec'h bleñchoù d'an hini a zo bras e c'henoù, tremen lost al leue dre c'henoù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., fritañ naered e-lec'h siliou d'u.b., c'hoari an dall d'u.b., ober an dall d'u.b., reiñ d'u.b. da grediñ du e-lec'h gwenn.

X-Achse b. (-,-n) : [mat.] kentañ ahel g., ahel an absissennoù g. ; *die X- und Y-Achsen*, al ledenn hag an hedenn.

Xandl : [Bro-Aostria] *berradur evit* : Aleksandr g.

Xanthen n. (-s) : [kimiezh] ksantin g.

Xanthom n. (-s,-e) : [mezeg.] ksantom g.

Xanthippe b. (-,-n) : [dre skeud.] kevnidenn b., keben b., kegin b., sarpantez b., gwesped str., sarpant g., bleizez b., pikez b., pikez du b., pikez fall b., kanell b., maouez gwazh eget ar vosenn b., diaoulez b., tarzbigell b., yar b.

Xaver g. : Xavier g.

X-Beine ls. : daoulin war-zastum ls., daoulin a-stok ls., daoulin pok ls. ; *X-Beine haben*, bezañ treuzkamm, bezañ e zaoulin war-zastum, bezañ e zaoulin a-stok, bezañ pok e zaoulin, bezañ gargil, bezañ torkulet, bale pokart.

x-beinig ag. : torkulet, daoulin war-zastum dezhañ, daoulin a-stok dezhañ, daoulin pok dezhañ, gargil, ... a vale pokart.

X-Beinige ag.k. b. : torkulez b.

x-beliebig ag. : ne laz peseurt hini, n'eus forzh peseurt hini, n'eus kaz peseurt hini, ne vern peseurt hini, un ... bennak ; *zur x-beliebigen Stunde*, pet eur bennak a ve / daoust pe da eur (Gregor), ne laz da bet eur, n'eus forzh (n'eus kaz, ne vern) da bet eur, d'ur pe amzer, tro-distro, ur peur bennak, koulz pe goulz, da n'eus forzh pet eur ; *ein x-beliebiges Haus*, n'eus forzh peseurt ti, un ti bennak g. ; *jeder x-Beliebige*, hini pe hini, ar c'hentañ deuet, n'eus forzh piv, an hini kentañ oc'h en em ginnig, an aotrou "n'eus-forzh-piv-eus-n'eus-forzh-pelec'h", ne vern pe zen, unan bennak ; *jedem x-Beliebigen*, da neb a gar, da neb a dremen ; *eine x-beliebige Pfarrgemeinde*, ur beparrez b., ur barrez bennak b. ; *an einem x-beliebigen Ort*, en ul lec'h bennak, tu bennak, en un tu bennak, un tu bennak, un tu pe du, un tu, en un tu pe du ; *an jedem x-beliebigen Ort*, forzh pelec'h, bern pelec'h, n'eus forzh pelec'h, ne vern (ne laz) pelec'h, e tu pe du, e lec'h pe lec'h.

X-Chromozom n. (-s,-e) : kromozom X g.

x-fach Adv. : lies gwech, lies a wech, gwall alies, alies a-walc'h, aliezik, meur a wech, alies a wech, tremen kant gwech.

x-förmig ag. : a-stumm gant un X, stummet evel un X, e doare un X, e doare X-ou.

Xenie b. (-,-n) : flemmganig g.

Xenogamie b. (-) : [louza.] allogamiezh b.

xenogen ag. : [mezeg.] allspesadien ; *xenogene Transplantation*, imboud allspesadien g.

Xenohormone ls. : [mezeg.] strafuilheroù enborc'hadel ls.

Xenon n. (-s) : [kimiezh] ksenon g.

xenophil ag. : estrengar.

Xenophilie b. (-) : estrengarouriezh b.

xenophob ag. : estrengas, digar e-keñver an estrañjourien ; *xenophob eingestellter Mensch*, estrengasaour g.

Xenophobie b. (-) : estrengasoni b., estrengasaouriezh b.

Xerografie b. (-,-n) / **Xerographie** b. (-,-n) : [moull.] kserografiñ g., kserografiezh b.

xerografisch ag. / **xerographisch** ag. : [moull.] kserografek.

xeromorph ag. : [louza.] sec'horgar.

xerophil ag. : [louza.] kserofil, sec'horgar.

Xerophilie b. (-) : [louza.] kserofiliezh b.

Xerophtalmie b. (-,-n) / **Xerophtalmus** g. (-, Xerophtalmen) : [mezeg.] kseroftalmiezh b.

xerophtalmisch ag. : [mezeg.] kseroftalmek.

Xerophyt g. (-en,-en) : [louza.] kserofit g. [*liester* kserofited].

xerophytisch ag. : [louza.] kserofit.

Xiphoid n. (-s,-e) : [korf.] baleg al lech g.

X-Koordinate b. (-,-n) : [mat.] absisenn b., daveenn gentañ b., ledenn b.

x-mal Adv. : pet ha pet gwech - pet ha pet gwech all - na pet gwech - nag a wech - nag a bet gwech hag a bet gwech - pet gwech warn-ugent - pet kant warn-ugent - pet mil warn-ugent - nouspet gwech - pet gwech, n'on ket evit o c'hontañ - ugent-kant gwech an deiz - tremen kant gwech - kant ha kant gwech - kant gwech ha kant all - a-dorr-penn.

XP : [pellskridoù, dispredet] (*Bote bezahlt*) paeet eo bet paotr ar pellskridoù dija.

x-ste(r,s) ag. : 1. [mat.] n-vet ; 2. nouspet, nouspetvet ; *zum x-sten Mal*, pet ha pet gwech, pet ha pet gwech all, na pet gwech, nag a wech, nag a bet gwech hag a bet gwech, pet gwech warn-ugent, pet kant warn-ugent, pet mil warn-ugent, tremen kant gwech, kant ha kant gwech, kant gwech ha kant all, nouspet gwech ; *beim x-sten Mal gelang es ihm*, deuet e oa a-benn goude nouspet taol, deuet e oa a-benn d'an nouspetvet taol ; *ich höre es schon zum x-sten Mal*, klevet em eus kement-se nouspet gwech c'hoazh, klevet em eus an dra-se tremen kant gwech, klevet em eus an dra-se kant ha kant gwech, klevet em eus an dra-se kant gwech ha kant all, klevet a ran an dra-se ugent-kant gwech an deiz ; *Hans ist der X-ste, der mir seine Hilfe anbietet*, Yann eo an nouspetvet den a zo deuet da ginnig e skoazell din.

X-Strahlen ls. : skinoù X ls.

x-te(r,s) ag. : 1. [mat.] n-vet ; 2. nouspetvet ; *ich sage es dir zum x-ten Mal*, el lavaret a ran dit evit an noupetvet gwech, el lavaret em eus dit pet ha pet gwech c'hoazh, el lavaret em eus dit pet ha pet gwech all c'hoazh, na pet gwech em eus el lavaret dit c'hoazh, nag a wech em eus el lavaret dit c'hoazh, nag a bet gwech hag a bet gwech em eus el lavaret dit c'hoazh, pet gwech warn-ugent em eus el lavaret dit c'hoazh, pet kant warn-ugent em eus el

lavaret dit c'hoazh, pet mil warn-ugent em eus el lavaret dit c'hoazh, tremen kant gwech em eus el lavaret dit c'hoazh, kant ha kant gwech em eus el lavaret dit c'hoazh, kant gwech ha kant all em eus el lavaret dit c'hoazh, nouspet gwech em eus el lavaret dit c'hoazh ; *beim x-ten Mal gelang es ihm*, deuet e oa a-benn goude nouspet taol, deuet e oa a-benn d'an nouspetvet taol ; *ich höre es schon zum x-ten Mal*, klevet em eus kement-se nouspet gwech c'hoazh, klevet em eus an dra-se tremen kant gwech, klevet em eus se tremen kant gwech, klevet em eus se kant ha kant gwech, klevet em eus se kant gwech ha kant all, klevet a ran an dra-se ugent-kant gwech an deiz ; *Hans ist der X-te, der mir seine Hilfe anbietet*, Yann eo an nouspetvet den a zo deuet da ginnig e skoazell din.

X-Wert g. (-s,-e) : [mat.] absisenn b., daveenn gentañ b., ledenn b.

Xylofon n. (-s,-e) : [sonerezh] prennsonerez b., sko-prenn g., zilofon g.

Xylofonspieler g. (-s,-) : [sonerezh] zilofonour g.

Xyloglossie b. (-) : [polit.] touellyezh b.

Xylograf g. (-en,-en) : [micherour] prennengraver g., koadengraver g.

Xylografie b. (-,-n) : koadengravadur g., prennengravañ g., prennengraverezh g., ksilografiezh b.

xylografisch ag. : ... prennengravañ.

Xylol n. (-s) : [kimiezh] ksilen g., ksilon g.

Xylolalie b. (-) : [polit.] touellyezh b.

Xylophage g. (-n,-n) : [loen.] loen prennnezat g., loen koadezat g., prennnezad g. [*liester prennnezaded*], koadezad g. [*liester koadezaded*].

Xylophon n. (-s,-e) : [sonerezh] prennsonerez b., sko-prenn g., zilofon g.

Xylofonspieler g. (-s,-) : [sonerezh] zilofonour g.

Xylose b. (-) : ksiloz g., glusid estennet eus ar c'hoad g.

Xylylsäure b. (-) : trenkenn oksalikel b.